

Jarosław Jucewicz
Radny Rady Miejskiej
w Ciechocinku

Przewodniczący Rady Miejskiej w Ciechocinka
Szanowny Pan
Sobierajski Jerzy

Dotyczy: BR.0003.9.2022
BR.0003.8.2022

INTERPELACJA

Zgodnie z Art. 24 pkt. 3, 4 i 5 ustawy o samorządzie gminy składam prośbę o ponowne rozpatrzenie interpelacji w sprawie dostosowanie sposobu przetwarzania danych osobowych do zgodnego z prawem w przedmiocie realizacji wniosku o wydanie „Karty Mieszkańca”, albowiem sposób weryfikacji wniosków jest fikcją, pozyskiwanie danych PESEL powinno być zastąpione datą urodzenia wnioskującego i jego dzieci.

Ponadto stanowisko przedstawione pismem o sygnaturze BR.0003.9.2022 z dnia 27.07.2022 roku, Zastępcy Burmistrza mgr inż. Mariana Ogonowskiego jest sprzeczne z zapisem Regulamin Wydawania i Używania Ciechocińskiej Karty Mieszkańca - Załącznik Nr 1 do zarządzenia Nr 91/22 Burmistrza Ciechocinka z dnia 30 maja 2022 r. § 2. Punkt 7, **który jasno precyzuje, że numer karty przypisany jest jednoznacznie wpisowi w bazie danych wydanych kart, która zawiera dane posiadacza Karty, tj.: PESEL**, imię i nazwisko, adres zamieszkania, telefon kontaktowy, adres e-mail, datę ważności Karty. **Bazę danych wydanych Kart prowadzi Urząd Miejski w Ciechocinku.**

W przypadku niepodjęcia kroków opisanych w interpelacji podejmę kroki prawne wynikające z przepisów RODO dot. naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych w przedmiocie skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

Uzasadnienie

Na wstępie należy wskazać, że we wniosku o wydanie karty mieszkańca bądź jej duplikatu znajduje się pole z kategorii danych osobowych o nazwie PESEL. Ponadto numer PESEL osoba wnioskująca musi podać dla dzieci, zamieszkałych pod ww. adresem wnioskodawcy. **Podanie numeru**

PESEL ma służyć do ustaleniu, czy osoba wnioskująca jest mieszkańcem Ciechocinka lub, czy osiągnęła pełnoletność.

Ponadto procedurę wydania „Kart mieszkańca” można śmiało przyrównać do sposobu prowadzenia konsultacji społecznych pod nazwą „Budżet Obywatelski” (dalej jako BO) w zakresie konieczności ustalenia, czy osoba głosując, składająca wniosek jest mieszkańcem Ciechocinka lub też nie. Do ustalenia powyższego w BO zastosowano wytyczne NIK, o których mowa w raporcie LBY.410.021.01.2018 dot. kontroli P/18/064 – Funkcjonowanie budżetów partycypacyjnych w Ciechocinku.

Wnioskodawca interpelacji w całości podziela opinię NIK w zakresie stosowania numeru PESEL do weryfikacji czy osoba składająca wniosek jest mieszkańcem Ciechocinka. **Zgodnie z informacją zawartą w wystąpieniu NIK żądanie podania numeru PESEL ogranicza krąg mieszkańców uprawnionych do udziału w tych konsultacjach do osób legitymujących się ww. numerem, pomijając osoby, które numerem takim nie dysponują (np. obcokrajowców).**

Ustalenia NIK w Bydgoszczy w zakresie nieprawidłowości podczas realizacji kontroli P/18/064 – Funkcjonowanie budżetów partycypacyjnych dot. raportu LBY.410.021.01.2018 przedstawiają się następująco cyt. (...) *W sporządzonym przez Burmistrza i przedłożonym do uchwalenia Radzie Miejskiej Ciechocinka projekcie regulaminu budżetu obywatelskiego (stanowiącym załącznik do uchwały nr XVIII/102/16 Rady Miejskiej Ciechocinka z dnia 22 lutego 2016 r.) **Burmistrz zaproponował wymóg podania numeru PESEL przez: projektodawcę lub projektodawców oraz osoby popierające projekt do budżetu obywatelskiego (we wzorze formularza zgłoszeniowego), osoby głosujące na projekty (we wzorze karty do głosowania). Złożona propozycja ograniczyła krąg mieszkańców uprawnionych do udziału w konsultacjach na temat budżetu obywatelskiego do osób legitymujących się numerem PESEL.***

Według wyjaśnień Burmistrza żądano podania numeru PESEL, gdyż służył on do jednoznacznej identyfikacji osób posiadających zameldowanie w Ciechocinku. Wskazał on, że osoby niezameldowane składały oświadczenie potwierdzające zamieszkanie na terenie Ciechocinka.

W ocenie NIK, wymóg podania numeru PESEL przez uczestników konsultacji był niezgodny z art. 5a ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, gdyż ograniczał krąg mieszkańców uprawnionych do udziału w tych konsultacjach do osób legitymujących się ww. numerem, pomijając osoby, które numerem takim nie dysponują (np. obcokrajowców). NIK zwraca także uwagę na treść art. 23 ust. 1 pkt 2 i 4 ustawy o ochronie danych osobowych, zgodnie z którymi przetwarzanie danych było dopuszczalne tylko wtedy, gdy było to niezbędne dla zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa lub do wykonania określonych zadań realizowanych dla dobra publicznego, gdyż przesłanki te w przypadku przeprowadzania konsultacji dotyczących budżetu obywatelskiego nie zachodziły. Zgodnie bowiem z art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, numer PESEL to symbol numeryczny, jednoznacznie identyfikujący osobę fizyczną, zawierający datę urodzenia, numer

porządkowy, oznaczenie płci oraz liczbę kontrolną. Nie obejmuje więc danych dotyczących miejsca zamieszkania, a tylko ta okoliczność ma znaczenie przy ustalaniu, czy dana osoba jest mieszkańcem gminy (...)¹.

We wszystkich skontrolowanych miastach - poza Piłg - mieszkańcy biorący udział w konsultacjach społecznych musieli podawać numer PESEL: zarówno na wniosku w sprawie propozycji projektu obywatelskiego, na liście osób popierających wnioski, jak i na karcie do głosowania. Było to niezgodne z art. 5a ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Prawo do udziału w konsultacjach mają bowiem wszyscy mieszkańcy. Wymóg podawania numeru PESEL sprawiał, że osoby, które z różnych względów go nie otrzymały (np. cudzoziemcy, a także dzieci obywateli polskich urodzonych za granicą, w tym osób legitymujących się wyłącznie paszportem tymczasowym i nieposiadających polskiego aktu urodzenia) nie mogły wziąć udziału w konsultacjach. Numer PESEL pozwalał gminie na identyfikację osób, które głosowały nad budżetem partycypacyjnym, przede wszystkim za pośrednictwem Internetu. W ten sposób sprawdzano, gdzie osoby te są zameldowane, oraz czy ukończyły określony wiek (co samo w sobie naruszało przepisy ustawy o samorządzie gminnym). Wymóg podawania numeru PESEL miał też ograniczyć ryzyko wielokrotnego głosowania przez jednego mieszkańca. Zdaniem NIK ograniczenie wymaganych w konsultacjach danych do imienia, nazwiska i adresu zamieszkania byłoby wystarczające do zidentyfikowania osoby uprawnionej do udziału w tej procedurze i byłoby zgodne z obowiązującymi przepisami.²

Ponadto należy wskazać, że miejscem składania wniosków dot. Wydania Karty Mieszkańca jest Biuro promocji miast w Ciechocinku - Punkt Informacji Turystycznej, natomiast pracownicy tego podmiotu nie posiadają dostępu do bazy PESEL – dowód załącznik odpowiedź na interpelację J. Jucewicza BR.0003.8.2022 .

Ponadto należy wskazać, że we wniosku o wydanie karty mieszkańca nie oznaczono danych, które należy podać jako obowiązkowe np. imię i nazwisko, a które jako dobrowolnie np. numer telefonu czy adres e-mail.

Na powyższe odpowiedział pismem o sygnaturze BR.0003.9.2022 z dnia 27.07.2022 roku, Zastępca Burmistrza mgr inż. Mariana Ogonowskiego, wskazując na:

1. Zamieszczenie w formularzu wniosku o przyznanie karty mieszkańca rubryki dotyczącej nr PESEL wnioskodawcy jest zgodne z przepisami prawa. Uchwała nr XXXIX/271/21 Rady Miejskiej Ciechocinka z dnia 15 listopada 2021 r. w sprawie wprowadzenia Programu Ciechocińska Karta Mieszkańca nie uzależnia przyznania karty mieszkańca od posiadania przez wnioskodawcę nr PESEL. Nadmieniam, że formularz nie jest aktem prawnym regulującym prawa i obowiązki jakichkolwiek osób, jest jedynie dokumentem

¹ https://www.nik.gov.pl/kontrolne/wyniki-kontroli-nik/pobierz_lby~p_18_064_201809110548521536644932--id0-01.typ.kj.pdf

² <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/budzety-partycypacyjne.html>

pomocniczym dla pracowników urzędu mającym ułatwić rozpatrzenie wniosku o przyznanie karty mieszkańca. Jeżeli wnioskodawca nie posiada nr PESEL, to powinien o tym poinformować pracownika Urzędu, a nieposiadanie nr PESEL nie uniemożliwia przyznania karty, jeżeli wnioskodawca spełnia pozostałe kryteria wynikające z uchwały.

2. Przepisy prawa nie zabraniają przetwarzania danych dotyczących nr PESEL przy rozpatrywaniu wniosków o przyznanie karty mieszkańca.
3. Bez znaczenia jest miejsce położenia punktów, w których składane są wnioski o przyznanie karty, ponieważ odpowiednie dane dotyczące wnioskodawców są pozyskiwane wyłącznie przez pracowników posiadających nadane im uprawnienia.
4. Przytoczone przez Pana fragmenty raportu NIK odnoszą się do spraw dotyczących budżetu obywatelskiego, który jest uregulowany innymi przepisami niż Ciechocińska Karta Mieszkańca, nie mają więc zastosowania w niniejszej sprawie.

W odpowiedzi na powyższe należy stwierdzić że:

- 1) W odpowiedzi na pierwsze Zastępca Burmistrza porusza się na zasadzie dobrowolności podawania danych osobowych PESEL, twierdząc, że numer PESEL może być podany zgodnie ze wzorem stanowiącym Załącznik Nr 2 do Regulaminu Wydawania i Używania Ciechocińskiej Karty Mieszkańca, ale nie musi, ponieważ formularz nie jest aktem prawnym regulującym prawa i obowiązku jakichkolwiek osób, jest jedynie dokumentem pomocniczym dla pracowników urzędu mającym ułatwić rozpatrzenie wniosku o przyznanie karty mieszkańca. Jeżeli wnioskodawca nie posiada nr PESEL, to powinien o tym poinformować pracownika Urzędu, a nieposiadanie nr PESEL nie uniemożliwia przyznania karty, jeżeli wnioskodawca spełnia pozostałe kryteria wynikające z uchwały. Powyższe twierdzenie jest sprzeczne z **zasadą przetwarzania danych osobowych RODO:**
 - a. **zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości**, ponieważ w treści wniosku nie zawarto informacji, że podanie numeru PESEL nie jest konieczne a kartę mieszkańca, można wydać przy podaniu innych danych zawartych we wniosku i wystarczy o tym poinformować urzędnika. Ponadto powyższe jest sprzeczne z Regulaminem § 2. Punkt 7, **który jasno precyzuje, że numer karty przypisany jest jednoznacznie wpisowi w bazie danych wydanych kart, która zawiera dane posiadacza Karty, tj.: PESEL,** imię i nazwisko, adres zamieszkania, telefon kontaktowy, adres e-mail, datę ważności Karty. Bazę danych wydanych Kart prowadzi Urząd Miejski w Ciechocinku. A więc można wnioskować, że podanie numeru PESEL jest konieczne, natomiast to jest sprzeczne ze stanowiskiem przedstawionym przez NIK w kontekście weryfikacji osób uprawnionych do udziału w BO w aspekcie weryfikacji uprawnienia za pomocą numeru PESEL a w aspekcie zasady minimalizacji danych osobowych powinno opierać się o podanie daty urodzenia.
 - b. **minimalizacji danych**, ponieważ PESEL nie jest konieczny a kartę, można wydać przy podaniu innych danych zawartych we wniosku. Dodatkowo NIK uznał, że przetwarzanie danych PESEL

w celu potwierdzenie uprawnienia mieszkańca do składania wniosków dyskryminuje osoby nieposiadające numeru PESEL np. cudzoziemców.

- 2) Po drugie w celu minimalizacji przetwarzania danych osobowych podawanie numery PESEL nie jest konieczne, również takie stanowisko przyjął Burmistrz Ciechocinka w piśmie BR.0003.9.2022, w związku z powyższym należy dostosować wniosek do zgodności z prawem w tym do rekomendacji NIK.
- 3) W aspekcie trzeciego należy podnieść, że zgodnie z art. 5 ust. 1 lit. e RODO, dane osobowe muszą być przechowywane w formie umożliwiającej identyfikację osoby, której dane dotyczą, przez okres nie dłuższy, niż jest to niezbędne do celów, w których dane te są przetwarzane; dane osobowe można przechowywać przez okres dłuższy, o ile będą one przetwarzane wyłącznie do celów archiwalnych w interesie publicznym, do celów badań naukowych lub historycznych, lub do celów statystycznych na mocy art. 89 ust. 1, z zastrzeżeniem, że wdrożone zostaną odpowiednie środki techniczne i organizacyjne wymagane na mocy niniejszego rozporządzenia w celu ochrony praw i wolności osób, których dane dotyczą ("ograniczenie przechowywania"). Wraz z obowiązkiem przechowywania danych osobowych swoich mieszkańców, ADO musi zadbać o ich bezpieczeństwo – nie mogą być udostępnianie osobom nieupoważnionym, zabrane przez nieuprawnionych do tego ludzi, przetwarzane niezgodnie z ustawą o ochronie danych osobowych oraz zamianą, zgubieniem, uszkodzeniem lub zniszczeniem. W zapewnieniu ochrony przetwarzanych danych pomogą odpowiednie sprzęty i akcesoria biurowe. Podstawą są wszelkiego rodzaju segregatory i teczki do akt osobowych. Pozwolą one odpowiednio posegregować dokumenty i zabezpieczą je podczas przechowywania w szafkach lub sejfie. W tym również aspekcie należy przeprowadzić **Analizę ryzyka i ocenę skutków przechowywania danych osobowych** uwzględniające zagrożenie z ich utraty, zniszczenia lub wycieku i wskazać środki zapobiegawcze w celu ich ochrony **art. 24 i 32 RODO**³. Artykuł 32 RODO jest jedynym przepisem, który określa oczekiwany poziom bezpieczeństwa danych osobowych. Zgodnie z nim nie tylko administrator, ale również podmiot przetwarzający są obowiązane uwzględniać ryzyko wiążące się z przetwarzaniem danych osobowych. W szczególności kryterium stanu wiedzy technicznej podyktowane jest dynamiką rozwoju techniki i koniecznością ciągłego zapewnienia ochrony danych oraz jej odpowiedniego kształtowania. Zapewnienie bezpieczeństwa jest bowiem procesem ciągłym. Wdrożenie więc systemu bezpieczeństwa przetwarzania jako elementu ochrony danych osobowych nie może wobec tego bazować na niezmiennych założeniach i środkach technicznych i organizacyjnych, to bowiem właśnie rozwój techniki dostarcza nowych rozwiązań w zakresie bezpieczeństwa, ale także niesie ze sobą nowe zagrożenia, do których administratorzy oraz podmioty przetwarzające muszą dostosować przyjęte rozwiązania w zakresie

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych)

bezpieczeństwa. **A więc dla sposobu przetwarzania danych osobowych oraz ich bezpieczeństwa ma znaczenie miejsce ich przechowywania w tym sposób ich ochrony.**

- 4) Opinia NIK odnosi się w szerokim kontekście do sposobu ustalenia prawa do możliwości głosowania w BO i nie stoi w sprzeczności ze sposobem ustalenia, czy mieszkaniec Ciechocinka jest uprawniony do odebrania karty mieszkańca. Mimo że oba te procesy są uregulowane innymi przepisami, to udział w nich jest dobrowolny i nieprzymuszony żadnym przepisem prawnym zmuszającym do udziału w BO czy w Programie Karta Mieszkańca. NIK wskazuje na sposób ustalenia prawa do udziału, którego specyfika przebiega w ten sam sposób.

W przypadku niepodjęcia kroków opisanych w interpelacji podejmę kroki prawne wynikające z przepisów RODO dot. naruszenia przepisów o ochronie danych osobowych w przedmiocie skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych

W związku z powyższym wnoszę jak w sentencji.

Podpis radnego